

Helena Hryszko

"The Conservation of Tapestry's and Embroideries", Japan 1989 : [recenzja]

Ochrona Zabytków 44/1 (172), 54

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

The Conservation of Tapestry's and Embroideries. The Getty Conservation Institute, printed in Japan 1989, s. 117

W 1989 r. ukazała się książka pt. *The Conservation of Tapestry's and Embroideries*. Zawiera ona materiały z sympozjum zorganizowanego w Brukseli w dniach 21-24 sierpnia 1987 r. przez Institut Royal du Patrimoine Artistique w Brukseli. W sympozjum tym wzięło udział 27 uczestników — kuratorów muzealnych i konserwatorów tkanin z Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych.

Celem sympozjum było podsumowanie stanu wiedzy na temat konserwacji tkanin, prezentacja osiągnięć i stosowanych metod, jak również zasygnalizowanie problemów, którym specjaliści nie poświęcili jeszcze wystarczającej uwagi. W czasie dyskusji dominowały dwa tematy. Jeden to problem czyszczenia tkanin zabytkowych. Większość uczestników uzasadniała zalety czyszczenia tkanin na mokro i wady czyszczenia na sucho. Drugi temat to problemy związane z przechowywaniem i eksponowaniem tkanin, ich wzmacnianiem, podszywaniem i powstrzymywaniem procesu starzenia się włókien przez eliminowanie czynników mających wpływ na destrukcję tkanin.

Książka zawiera 15 artykułów. Prezentowane są w nich różne metody stosowane w konserwacji zachodnioeuropejskich tkanin pochodzących od XII do XVIII w.

Pierwsze 4 artykuły to bardzo krótkie omówienia technik i metod konserwacji obiektów haftowanych:

- 1) antependium z 1518 r. i antependium datowanego na 1528 r. (Belgia),
- 2) średniowiecznego, haftowanego antependium z Tuluzy (Szwajcaria),
- 3) kompletu parametrów liturgicznych z II ćwierci XV w. (Austria),
- 4) 3 jedwabnych i haftowanych tkanin ściennych z lat 1740-1750 (Włochy).

Każdy artykuł zawiera opisy obiektów, materiałów i techniki wykonania, stanu zachowania i krótkie opisy przebiegu prac konserwatorskich. Przy konserwacji wszystkich wymienionych wyżej obiektów zastosowano tradycyjne metody wzmacniania tkanin jedwabnych i zabezpieczania haftów.

Piąty artykuł jest opisem bardzo skomplikowanych prac wykonanych w Muzeum Historii Tkanin w Lyonie mających na celu rekonstrukcję XVII-wiecznego ubioru męskiego. Podstawą do rekonstrukcji były fragmenty tego ubioru użyte wtórnie do wykonania ornatu. Taki sposób postępowania jest z pewnością kontrowersyjny i budzi wiele wątpliwości.

Kolejny artykuł to prezentacja bardzo interesujących prac, przeprowadzonych również w Muzeum Historii Tkanin w Lyonie, przy rekonstrukcji liturgicznego sandału pochodzącego z XII w. Rekonstrukcję wykonano na podstawie trzech zachowanych fragmentów jedwabnej, haftowanej tkaniny. Szczególną uwagę zwrócono tu na stworzenie optymalnych warunków ochrony tego cennego obiektu.

Najbardziej obszerny jest artykuł Nobuko Koitani z Metropolitan Museum of Art z Nowego Jorku. Przedstawia on rezultaty doświadczeń Departamentu Konserwacji Tkanin istniejącego od 1973 r., w którym zatrudnionych jest 13 konserwatorów.

Pod opieką tego Departamentu znajduje się 300 tkanin, z których ok. 50 jest eksponowanych, reszta przechowywana jest w znakomicie wyposażonych magazynach.

Na szczególną uwagę zasługuje wzorcowo opracowany schemat karty inwentaryzacyjnej, którą ma każda tkanina. Schemat ten mógłby być wykorzystany w naszych placówkach muzealnych z wielką korzyścią dla przyszłych konserwatorów. Artykuł zawiera również bardzo szczegółowy opis sposobu prania, zasad i stosowania metod konserwacji, warunków i sposobu przechowywania i eksponowania tkanin.

Pozostałe artykuły prezentują sposoby konserwacji tapiserii w Pracowniach Konserwacji Tkanin w Londynie, Monachium, Florencji, Nowym Jorku i Brukseli.

Podstawowe metody konserwacji stosowane we wszystkich tych pracowniach są w zasadzie takie same i pokrywają się z metodami stosowanymi również w Polsce. Konserwacja tapiserii jest bowiem taką dziedziną, w której nie ma możliwości zastosowania żadnych innowacji ani nowoczesnej technologii. Tkaniny tego typu mogą być zabezpieczone jedynie tradycyjnymi i sprawdzonymi sposobami.

Spośród tych artykułów na szczególną uwagę zasługuje opracowanie Loretty Dolcini dotyczące konserwacji tapiserii z Palazzo Vecchio we Florencji pochodzących z I połowy XVI w. Omawia ona bowiem bardzo dokładnie (łącznie z podaniem godzin) przebieg procesu prania tkanin, jak również wszystkie problemy związane z praniem tego typu tkanin.

Helena Hryszko

PRZEGLĄD ZAGRANICZNYCH CZASOPISM KONSERWATORSKICH

„Pamiętky-Prłroda”. Wyd. Štátny ústav pamiatkovej starostlivoŝti w Bratisławie i Ústredie štátnej ochrany prírody w Liptovskom Mikuláši w wydawnictwie „Obzor” Bratisława. Ukazuje się sześć razy w roku.

Rocznik XX (1989)

Zeszyt 1, stron 48, ilustracje

INFORMACJE

kf. *Stanislav Nitry — 50-ročný* (Stanislav Nitry jubileusz pięćdziesięciolecia urodzin), s. 2, 1 ilustr. Krótka notka z okazji jubileuszu.

P. G u l d a n, *Ing. Jozef Štipkala päťdesiatročný* (inż. Jozef Štipkala — pięćdziesięcioletek), s. 2, 1 ilustr. Krótka notka z okazji jubileuszu.

L. Č i k o v s k y, *Za docentom Ing. Jankom Sedlárom Csc.* (O docencie dr. Janie Sedlarzu — wspomnienie pośmiertne), s. 2, 1 ilustr. Wspomnienie pośmiertne.

ARTYKUŁY

K. N a g y, *Skvalitňujeme služby cestovného ruchu* (Ulepszamy usługi zajmujące się ruchem turystycznym), s. 3, 1 ilustr. Autor zwraca uwagę na znaczenie turystyki w kształtowaniu krajobrazu kulturowego.

L. H u s o v s k á, *Využitie kultúrnych pamiatok na ubytovacie zariadenia cestovného ruchu* (Wykorzystanie zabytków na hotele i pensjonaty dla turystów), ss. 4-5, 1 ilustr. streszcz. w j.

angielskim. Możliwości wykorzystania obiektów zabytkowych — kasztele, zamki, pałace — dla celów turystycznych. Prezentacja nowych funkcji na tle porównawczym, europejskim.

J. N e t k o v á, *Památkový fond a cestovní ruch na území ČSR.* (Obiekty zabytkowe a ruch turystyczny na terenie Czeskiej Republiki Socjalistycznej), ss. 6-9, 6 ilustr., streszcz. w j. angielskim. Wzmnożony ruch turystyczny i jego skutki dla obiektów zabytkowych. Konieczność przygotowania zaplecza fachowego i bazy socjalnej. Ciekawe przykłady z terenu Czech.

M. S č e p k o v á, *Obnova hotela Metropol v Banskéj Štiavnici* (Przebudowa hotelu Metropol w Bańskiej Szczawnicy), ss. 10-12, 6 ilustr. streszcz. w j. angielskim. Problemy adaptacji dawnego hotelu „Hostinec u hrozna”. Szczegółowe omówienie zmian i wyznaczenie nowych funkcji.

M. U š a k o v á, J. L a l k o v á, *Podbiel — pamiatková rezervácia ľudovej architektúry* (Podbiel — rezerwat architektury ludowej), ss. 12-14, 5 ilustr. streszcz. w j. angielskim. Problemy zachowania drewnianej architektury ludowej i zagadnienia ruralistyczne.

I. P u š k á r, *Kto bude d'alsí?* (Kto będzie następny?), ss. 15-16, 4 ilustr. streszcz. w j. angielskim. Prace konserwatorskie w małym miasteczku Spiska Kapitula.

Anketa: Kultúrne pamiatky a cestovní ruch (Ankieta: Zabytki kultury a ruch turystyczny), ss. 17-20, 7 ilustr., streszcz. w j. angielskim. Wypowiedzi przedstawicieli Czedoku, Tatraturu, Slovoturistu i Autoturistu. Materiał zebrali i opracowali V. Fifik oraz S. Szlachta.